

Arturo Cronia, slavista európskeho formátu

Paolo Di Vico (Nitra)

Arturo Cronia: *L'eredità di un maestro a cinquant'anni dalla scomparsa*. Atti del Convegno di Studi. Padova 20–21 Novembre 2017, a cura di Rosanna Benacchio e Monica Fin. Padova: Esedra Editrice, 2019. 240 pp. ISBN 88-6058-119-2.

(Arturo Cronia: Dedičstvo veľikána pri príležitosti päťdesiateho výročia jeho úmrtia. Padova: Esedra Editrice, 2019. 240 s.)

V novembri 2017 sa v Padove konal kongres na pamiatku osobnosti vedca Artura Croniu (1896–1967) pri príležitosti päťdesiateho výročia jeho úmrtia. Predstavovaný zborník príspevkov, venovaných rôznym aspektom mnohostrannej činnosti váženého slavistu, dlhoročného profesora srbského a chorvátskeho jazyka a literatúry a slovanskej filológie na univerzite v Padove, si kladie za cieľ prispieť k tomu, aby sa na jeho vzácnu prácu v odbore talianskej slavistiky nikdy nezabudlo, keďže je považovaný za jedného z jej zakladateľov.

Všetky publikované state kladú dôraz na zložitú škálu kultúrnych záujmov, ktorá charakterizovala činnosť Artura Croniu počas jeho dlhoročnej kariéry, v rámci ktorej pedagogicky pôsobil ako v Taliansku, tak aj v zahraničí. Stredobodom záujmu bola jeho nespochybniteľná vedecká príprava a dôležitosť jeho štúdií, najmä v niektorých špecifických odvetviach rozľahlej sféry slavistického výskumu, akými sú napríklad srbské, chorvátske, ale aj bohemistické literárne štúdiá a v neposlednom rade práce venované literárnej komparatistike.

Osobitná pozornosť sa zameriava aj na ďalšie prejavy jeho nenahraditeľnej pedagogickej činnosti smerujúcej predovšetkým k výchove a vzdelávaniu budúcich generácií slavistov, pričom sa snažil aj rozšíriť kultúrne dedičstvo, ktoré predstavovala univerzita a jej knižničné služby, keďže bol zároveň riaditeľom bývalého Inštitútu slovanskej filológie tamojšej univerzity, za ktorý bol zodpovedný od roku 1937, keď nastúpil, až

do roku 1967, keď nás opustil. Obzvlášť činný vo svojej kariére univerzitného pedagóga bol aj ako školiteľ nespočetných diplomových prác, ktoré starostlivo viedol v rôznych oblastiach vedy a výskumu.

V mnohých predstavených štúdiách sa pozornosť sústreďuje na poskytnutie vyčerpávajúcej panorámy Croniom uprednostňovaných a preferovaných oblastí, napríklad dejiny recepcie Danteho a Petrarcovho diela v českej a slovenskej kultúre, ako aj na to, ako sa poznanie týchto vrcholných autorov talianskej klasickej literatúry odzrkadlilo v srbskej a chorvátskej literatúre. Vo vedeckej činnosti Croniu vzbudil veľký záujem výskum zameraný na štúdium českej literatúry, k čomu prispel aj jeho pobyt, ako prvého slavistu, v novovzniknutej Československej republike, ktorý mu umožnil dôsledné skúmanie zdrojov nachádzajúcich sa v českých archívoch. Počas tohto pobytu pôsobil aj ako pedagóg najprv v Brne, potom v Bratislave a napokon v Prahe. V týchto rokoch Cronia začal prehlbovať najmä kultúrne vzťahy medzi Talianskom a Československom, pričom poukazoval na značný vplyv a vzájomné výmeny medzi týmito dvoma kultúrami. Významná bola predovšetkým jeho pozornosť venovaná niektorým autorom a dielam, najpodstatnejším pre definíciu hlbokkej podstaty intenzívnych vzťahov medzi dvoma krajinami. Netreba zabudnúť na slová samotného Croniu, ktorý v príspevku v roku 1923 definoval Československo ako „prirodený stred Európy“, ako „prostredný región“, v ktorom ako „v intelektu-

álnom strede sa stretávajú v svojich bohatých a rozmanitých prejavoch latinská, germánska a slovanská kultúra“, čím zdôraznil potrebu pre Taliansko a Talianov mať na vedomí tento neuralgický bod európskeho svetadielu. Samozrejme, najvýraznejším aspektom jeho kultúrneho projektu zostáva pokus priniesť do pozornosti súdobej vedeckej diskusie tému vplyvu talianskej kultúry na českú a slovenskú a v širšom rozmere na všetky slovanské kultúry vo všeobecnosti. Vychádzal pritom z veľmi podrobného prebádania archívnych materiálov, medzi ktorými vyhľadával rukopisy, preklady a akékoľvek iné formy talianskeho vplyvu a prítomnosti a podrobil štúdiu najrôznejšie literárne zdroje. Veľmi plodný pre jeho akademickú činnosť bol výskum zameraný na hodnotenie a kritické posúdenie prítomnosti talianskej kultúry a jej literárneho prejavu v chorvátskom prostredí, a to najmä v dielach spisovateľov pôvodom z Dalmácie a Dubrovníka, vtedajšej Ragusy, ktorý nebol vždy primerane akceptovaný chorvátskou stranou, ale napriek tomu predstavuje dôležitú etapu poznania dávnejšej chorvátskej literatúry a jej rozsiahleho kultúrneho dedičstva, ako svedectva kultúrneho poslania na rozmedzí dvoch dimenzií a dvoch realít. Veľmi zaujímavá, aj kvôli reakciám vyvolaným v akademickom prostredí, ale nielen v ňom, bola jeho reinterpretácia historických zdrojov týkajúcich sa hlaholskej tradície vo Veľkej Morave pochádzajúcej z 9. storočia s jej spätným umiestnením v Dalmácii v nasledujúcich storočiach. Zdôraznil tým celú sériu nedorozumení ohľadom kanonického stavu hlaholskej liturgie a poskytol novú možnosť overenia poznatkov týkajúcich sa enigmy hlaholizmu. Cronia prostredníctvom svojej výskumnej činnosti bezpochyby dokázal rozvíjať svoj charakteristický a úplne osobný pohľad na srbskú a chorvátsku literatúru, jasne načrtol tie vlastnosti, ktoré považoval za podstatné, aby tento odbor predstavil talianskej verejnosti. Sústredil pritom svoje bádanie na získanie významných stôp talianskeho vplyvu na kontext južných Slovanov, avšak bez opomenutia autochtónneho materiálu, hlavne ľudového pôvodu, ktorému vyjadril svoj obdiv a dokázal si zároveň všimnúť

jeho výraznú umeleckú originalitu v porovnaní s vyššie postavenou dalmátskou literárnou tvorbou. V Croniovom prístupe k chorvátskym literárnym štúdiám je potrebné poukázať na jeho úplne originálne a výrazne osobné postoje a interpretácie, ako sme už naznačili, nezriedka tvoriace zdroj polemík s chorvátskymi vedcami, ktorí Croniu obviňovali z nepriateľstva, nevráživosti a zaujatosti voči Chorvátom a ich kultúre. Je možné, že tieto polemiky vznikli aj kvôli Croniovemu osobitému presvedčeniu, že talianska kultúra svojím vyžarovaním do slovanského sveta už v renesančnej dobe, ale aj počas nasledujúcich epoch až do súčasnosti, prispela v ňom, len vďaka sebe samej, k rozkvetu umeleckého vyjadrenia.

Napokon nesmieme zabudnúť na všetky jeho práce zamerané na dôkladné pochopenie slovanského sveta a jeho rozmanitých prejavov, adresované talianskemu čitateľovi, ktoré predstavujú takmer historickú a bibliografickú bilanciu dlhoročných výskumov a našli svoje uplatnenie v presne definovaných vedeckých a záujmových oblastiach. Jeho najznámejšie dielo v tomto smere *Poznanie slovanského sveta v Taliansku* predstavuje a ponúka obrovské množstvo materiálu o tisícročných vzťahoch medzi Talianskom a slovanským svetom, pričom dokáže určiť ich dôvody a vývoj a zároveň poskytuje pevné teoretické základy pre akýkoľvek možný budúci rozvoj slavistického výskumu. Cronia sa trvalo snažil dokázať každým možným spôsobom, že Taliansko nikdy nezaujalo voči slovanskému svetu ľahostajný postoj a ani úplne neodignorovalo jeho kultúrne a lingvistické prejavy, že jeho znalosti neboli obmedzené len na obdobie po prvej svetovej vojne a na starostlivo vybrané krajiny, akými boli Poľsko a Rusko. Záujem Talianska o slovanskú realitu s jej polyedrickými aspektmi je v skutočnosti, ako potvrdzuje Cronia, oveľa skorší a dal by sa považovať za jeden z najskorších v európskom prostredí. Z tohto predpokladu sa vyvíja jeho analýza podporená bohatou a nekonečnou bibliografiou, ktorá potvrdzuje dielo Croniu ako mätnika talianskej slavistiky, a to nielen ako nevyčerpateľného zdroja informácií a podnetov pre výskum, ale aj ako študijný nástroj, ktorý tým, že

poznačil dobu, sa postupne sám mení na predmet výskumu, na takmer povinnú oblasť, a to vďaka svojmu nastaveniu, ktoré nám umožní dospieť k úplnému pochopeniu ideologického obsahu, estetických a literárnokritických presvedčení, ako aj osobnosti jeho autora.

Mgr. Paolo Di Vico

Katedra romanistiky

Filozofická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Hodžova 1, 949 74 Nitra, SK

pdvico@ukf.sk

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). This does not apply to works or elements (such as image or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.